

Bədii dəjər yğrında (Kavagь qeçən nömrədə)

Nazari savadsızlıq, Marks Lenin məzərijəsindən xəbərsizlik, firqə baş xətti və təcrübəsi ilə sərbəst şüurda nağılanmadan proletar ədəbiyyatının əsas mövzuy olan kəhrəmanların obrazını verməyə işində bir cək səhvətər və ajihtitara təsadüf etməyə otar. Əvvəlcə əynü bilməlidirki, kəhrəman tərən ədəbiyyatda qəstərilməsinin proqramına təsadüf və ya bir kampaniya dəjət, proletar ədəbiyyatın hərəqə tərən müəjjən mərhələsində mejdana çəkən təmamiyə zəruri bir məsələdir.

By məsələnin müvəffəkiyyətli həll edilməsinin bəjnəlxək bir ədəbiyyatı vardır.

Cyrqı kəhrəmanların ədəbiyyatda qəstərilməsi problemi təqə bızda jek, həmdə ayryzayija ədəbiyyatında vardır.

Onlarda ay məsələ ilə məşğuldırlar.

Byryzayija ədəbiyyatında əzina qərə „kəhrəmanlar“ və „zərəqəci“ti vardır:

Son zamanlarda ayryzayija ələqədə rində „biografiya“ romanlarının ru-tə artmışdır. Məşhyr Fransız jazıçsı DELTEJ əzina qərə bir kəhrəman nə qəstərdijə üçün bəjuq bir əsər ja zır:

By əsərdə qəstərilən kəhrəman Pa rizin bəjuq gastronomiya mağazası (nəhar, jəmaq, sufra tədarəti təvazimati, kəbarə satan mağaza)dir. Jazıçsı bəjuq mükəvilləyə qərə əz əsəri ilə onun mağazasını, sətəb və əmtəasını cur-bə-cur bəjatar, ifadələr, obrazlar, ədatərlə tərif ədəqəq onun müştərisini, roman okyan xəbərlər meşqənkətar hesabına artıya cəktdir.

19 avqust tarixli „BERLINER TA GEBLAT“ qəzetəsi, məşhyr Amerika mədünioner kədnən ELEN ASTORYN Berlində qəlməsini təsvir edərək bəjuq bir ocerk çap etmişdir: tipiq Amerika kədnən, 30 yaşında, juzində incə, akilli çizqilər sadə və nizəmləndir...

Gazeta ay „zərəqəcinin“ kəhrəman tərən bəjuq təsvir edir: „MƏZELLN ASTORAJA bəkdəkdə nə inqi təqə onun fantastiq zəndənin. həmdə onun qisi bir cək adamların ay məh qəm, dənəzə mədünionerlərnə dənəndir...“ hətə ay əzdir.

Həmin ay qəzetənin bir nömrəsində də dənə bəjuq ayryza „zərəqəcisinə“ daha bəjuq bir ocerk həsr edilməmişdir: ay „zərəqəci“ pol's XEJMANSBERG-dır. Ocerk müəllifi: „ay zamanada, xususən kommünistlərin duzğun do tənədəgə, Berlin qisi bir jerdə po tıs oltmaqın cətimlijində və əz kək rəmənlərn „akilli, cəm'ijətə xeritə əsəjlə duzəldən“ oltmasından əhəs edərək onun qarşıbında səzəyə əjir-tir və XEJMANSBERG həzrətərinə juraqdan salam“ qəndirir.

Proletar inklaab və sosializm kyrylyşyğunun qımı-qundan bəjuqan və artan gələcətləri əzində əzini itirən ayryza sinfi bütün sətəhərlə sinfi mübarizəsinə səfərcərləyə almışdır.

Onlarda ədəbiyyat əsas a'təhərlə kommünizm hərəqətlə, əməqəci sinfinin nəzər dikkətini mübarizədən cəqindirməq, onə adətəlməyə cəvritilməş dir.

Ona qərədə işçi sinfi ələjlinə jəp-tan hucum, həps, kərgən və gejr-tə bəjitar tərəb və təşəbustərlərin nər ziyə ədəbiyyatı, səhifələrlə „zərəqəci“ dnyə qəstərilməsi və bəşqətkarədə „ne

lə oltən“ dejiilməsi həcdə təsadüf və təvəccüli dəjət. By ayryza sinfi və idi olozi vasitələrinin biza qarşı daha əzək mübarizəyə cəkilməyə məcnyur olt dəkələrən qəstərilir.

Inklaabçı proletar sosializm ədəbiyyatı istismarçı ayryzayija ədəbiyyatından fərdijətçi, xususijətçi kəhrəmanlara qarşı sosializm kyrylyşy və sinfi mübarizənin bəjuq, tarixi və zifətlər ilə ədən əməq, ictimai, zərəb ti, sosializm əməji kəhrəmanların köjyr. Qəhnə dunjyan, ayryza cəm'ijətçi kəhrəmanlar, ilə sosializm kyryan işçi sinfi kəhrəmanlar arasında qə, qəffijət təfəvütini darin mə'nədə anlamaq nə kədar vacidirsə, ay kəhrəmanların bızda, proletar ədəbiyyatımızda qəstəriləş oltmazda qəffijət başqələrnə bəqitəlmə təzəmdir. Bynsəz zərəqəcitarın kyrylyşyımız kəhrəmanların ədəbi ədəbiyyatda qəstəriləşini köjmkə oltmaz. Bə'zən kəhrəmanlar qəstərməq, nə mənə kəhrəman obrazı verməq əvəzinə onların məhijət və qəffijətini alcaqdır, onlara lazim oltmayan tərəf lərdən jənəşər, hətə qutunc səqiddə təsvir edirlər.

Məsələn: Zərəqəci işçinin xususijəti tənə kəznə əzələ, qəniş sinə, yəzə bəj, yzyən əl, „dəmir juraq“ „gaz nəfas“ dağəb kan“, da, xalis bioloji unsur tərdə arəjər və verirlər. Okycəyə əj lək qəltirki zərəqəci, fokuada kuvvəyə məliq bir pəhəlvəndir. Qucini jökə mənə vasitə axtarır. İşi zamanə ay kuvvət və enerji əzi əzina təqəzur, iş vaxtından əvvəl icra oltunur... və s.ə.ə. Həlikətdə isə məsələ başqa cu rədir:

Bizim, sosializm kyrylyşyımızda tər təqən, kollektiv əməq çəqən kəhrəman, zərəqəcitarımız hər səjdən əvvəl əməjə dənqəncəli sinfi ələkə əstəjir-tir. Zərəqəcitarımız sur'ətə çəltməşə sinfi onların sosializm kyrylyşy və dunja inklaab yğrında mübarizə aparmış ayçün vərəgəşə verməyə hazır oltmaq həvəsində qəhnə dunjyan jə kək dəgətmək, əzad, s'nisiz cəm'ijət kyrymk, marak və arzyşından itəri qətilir.

Bynə qərmaq çətin dəjət. Fərrika, zavod, və kolxozlarda qımı-qundan artan zərəqəci brigadalar, janb səstəri: qarşıbək sənəjə məliqə piənlər işi surmaq qənuullı, qarşıbək işi məj jərdəm, və juztərlə qənc kəhrəmanların ərdəgə, mədünioner muddafə məntərəjə jeni təşəbustər: kəhrəmanların təsviri ay əməjə bəstənlən aktiv, kommünist ələkəsi əsəbən də bütün mübarizə proseslər, inqisaf, ziddijət əjirənlərəq, həsəb ələ nərək verilmətdir. Bizim kəhrəmanların həmdə kollektivin icarəsində jəranəb, mübarizə əjirənlər. Ona qərə, bir cək səjir və hiqəjətlərdə qə rəddij qisi, kəhrəman kollektivdən təmamiyə əjirək vəhəd bir şiqiddə idəvələşdərək, onə hər səjən fəkdə dnyən tərif etməq də zərəqlidir. Biz də fərdijətçilik (individualizm) jök-dyr, oltada bilməz. Bizim kəhrəmanların həmdə hamımız bir ictimai, sinfi məksəd, işçi sinfi, kommünist firkaşinin məksədi üçün çəltəşirik, ay çəltəşmə və təcrübəmizdəki müvəffəkiyyətlər, kəhrəmanlığımız mə'nəyə oltmamışdır. Əjələri proletar ədəbiyyatı ilə olt bilməz.

Mir Calat
Aхьrə qəlan nümərə